

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy:	ZŠ Vyškov, Na Vyhlídce 12, příspěvková organizace
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.4.00/21.3425
Název materiálu:	VY_12_INOVACE_02_VI_25_František Křížík
Tematický okruh:	I/2 Čtenářská a informační gramotnost
Ročník:	IV. - V.
Autor:	Mgr. Lenka Hudcová
Datum tvorby:	Březen 2013

Anotace:	Materiál je určen pro zopakování a prohloubení učiva vlastivědy.
Zdroje:	<i>Wikipedie: Otevřená encyklopedie: František Křížík</i> [online]. c2013 [citováno 29. 03. 2013]. Dostupný z WWW: < http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Franti%C5%A1ek_K%C5%99i%C5%BE%C3%ADk&oldid=9836523 >
Pomůcky:	Psací potřeby, pracovní list, text (Ize promítnout prostřednictvím interaktivní tabule nebo nakopírovat žákům).

Zkušenosti z pilotáže:	Podobně jako v případě velkopodnikatele Emila Škody je i následující text zajímavější spíše pro chlapce. I tak žáci práci s textem zvládli, pracovní list vyplnili správně. Z díla Františka Křížíka je vhodné přiblížit žákům např. Křížikovu světelnou fontánu prostřednictvím videí na youtube.com.
------------------------	--

FRANTIŠEK KŘIŽÍK

František Křižík se zapsal do historie jako významný český vynálezce, technik a průmyslník. Narodil se 8. července 1847 v městě Plánice (v Plzeňském kraji). Byl jediným synem venkovského ševce, o kterého však brzy v mládí přišel. Ve dvanácti letech odešel studovat do Prahy českou reálku. Tu sice vystudoval, ale nemohl složit maturitu, protože neměl dostatek peněz na zaplacení poplatku za její složení. Profesor Václav Zenger však rozpoznal jeho nadání a technické nadšení a přijal ho na pražskou techniku jako mimořádného posluchače. Křižík si musel už během studia najít práci. Živil se soukromým doučováním, opisováním not nebo později prací v továrně, která vyráběla signalizační a telegrafní zařízení. Už během práce se zrodil jeho první uznávaný vynález, za který obdržel 1000 zlatých, bylo jím zdokonalení železniční signalizace. Po studiích pak pracoval chvíli jako železniční opravář, chvíli jako úředník u různých drah a od roku 1873 jako přednosta telegrafního oddělení na trati Plzeň – Chomutov.

Další vynálezy na sebe nenechaly dlouho čekat. Roku 1878 zkonstruoval blokové signalizační zařízení, zdokonalil elektrické návěstidlo, zkonstruoval ústřední stavění výhybek, to všechno přispělo k omezení nebezpečí vlakových srážek. Za utržené peníze se vydal do Paříže na světelnou výstavu, kde spatřil elektrickou obloukovou lampu ruského vynálezce. Po návratu roku 1880 patentoval zdokonalenou obloukovou lampu. Vzápětí přesídlil do Plzně a otevřel si vlastní dílnu na výrobu obloukových lamp. V roce 1881 dosáhl velikého úspěchu na výstavě v Paříži, kde jeho lampa konkurovala Edisonově žárovce a získala zlatou medaili. K jeho dalším zásluhám patří vybudování tramvajové tratě na Letnou dlouhou 800 metrů, světelná fontána na Výstavišti nebo vybudování první elektrické železnice v Rakousku-Uhersku roku 1903 (z Tábora do Bechyně).

Za jeho zásluhy mu byl roku 1883 udělen *Řád Františka Josefa*, v roce 1891 *Řád železné koruny* a František Křižík se stal *císařským radou*, byl také jmenován doživotním členem *Panské sněmovny* a obdržel *čestný doktorát* technických věd.

František Křižík zemřel ve věku nedožitých 94 let v Stádlci u Tábora 22. ledna 1941, byl převezen do Prahy a s poctami pohřben na Vyšehradském hřbitově. Na jeho počest je dnes pojmenováno mnoho ulic nebo stanice pražského metra „Křižíkova“.

PRACOVNÍ LIST

1. Kdy a kde se narodil František Křižík?

2. Díky kterému učiteli mohl František Křižík navštěvovat pražskou techniku?

3. Který je Křižíkův první uznávaný vynález, který se zrodil už během práce?

4. Jaký vynález konkuroval na výstavě v Paříži roku 1881 Edisonově žárovce a jaké ocenění mu bylo uděleno?

5. Ve kterém roce vybudoval Křižík první elektrickou železnici a na jaké trase?

6. Jaké řády byly uděleny Františku Křižíkovi za jeho zásluhy?

7. Kdy František Křižík zemřel a kde je pohřben?

PRACOVNÍ LIST (ŘEŠENÍ)

1. Kdy a kde se narodil František Křižík?

František Křižík se narodil 8. července 1847 v městě Plánice (v Plzeňském kraji).

2. Díky kterému učiteli mohl František Křižík navštěvovat pražskou techniku?

Bylo to díky profesoru Václavu Zengerovi, který ho přijal na pražskou techniku.

3. Který je Křižíkův první uznávaný vynález, který se zrodil už během práce?

Bylo to zdokonalení železniční signalizace.

4. Jaký vynález konkuroval na výstavě v Paříži roku 1881 Edisonově žárovce a jaké ocenění mu bylo uděleno?

Byla to oblouková lampa, která byla oceněna zlatou medailí.

5. Ve kterém roce vybudoval Křižík první elektrickou železnici a na jaké trase?

Bylo to roku 1903 v Rakousku-Uhersku na trase z Tábora do Bechyně.

6. Jaké řády byly uděleny Františku Křižíkovi za jeho zásluhy?

Roku 1883 mu byl udělen Řád Františka Josefa a v roce 1891 Řád železné koruny.

7. Kdy František Křižík zemřel a kde je pohřben?

Zemřel 22. ledna 1941 v Stádlci u Tábora a je pohřben na Vyšehradském hřbitově.